

Kuussaaren historiapäivistä on kasvanut perinne

75 14.8.2013

Norila Grönholm

Jouko Grönholm

Kirjoittaja on turkulainen toimittaja ja kriitikko. Hän on julkaissut muun muassa teoksen Kirjojen Turku.

Turun yliopistosäätiön Saarenmaan pääkaupungissa Kuussaaressa järjestämät Itämeren historiapäivät ovat jo ehtineet kasvaa perinteeksi.

Päiville vuosien varrella osallistuneet muistavat virolaisten esitelmöitsijöiden joukosta ennen kaikkea runoilija ja esseisti **Jaan Kaplinski**n, kulttuuriministeri **Rein Langin** ja historioitsija **Raimo Pullatin**.

Turun yliopistosäätiö toimii Saarenmaalla tiiviissä yhteistyössä Kuussaaren kaupungin ja muiden virolaisten kumppaniensa kanssa; historiapäivien järjestelyihin on alusta pitäen osallistunut myös *Turun Sanomat*.

Kun Itämeren historiapäivä heinäkuussa järjestettiin viidennen kerran (TS 27.7.), pääluennon piti ulkoministeri ja poliittisen historian dosentti **Erkki Tuomioja**. Hän tarkasteli Euroopan muutoksia ja Itämeren alueen tulevaisuutta tavalla, joka erinomaisesti vastaa historiapäivän luonnetta ja henkeä.

Itämeren turvallisuusasetelma on Tuomioja mukaan nykyisin aivan erilainen kuin se on ollut koskaan aikaisemmin historiassa. Toteamustaan Tuomioja perusteli ennen kaikkea muistuttamalla, että Itämeren asemaa tarkastellaan yleensä maantieteellisesti käymällä läpi Itämeren maiden asemaa ja keskinäisiä suhteita.

Tuomioja valitsi toisen lähestymistavan, jota hän nimitti kahden todellisuuden näkökulmaksi. Se tarkoittaa samalla sitä, että tarkastelun kohteena ei ole vain Euroopan muutos, vaan maailmanlaajuinen muutos.

Kahden todellisuuden näkökulma viittaa siihen, että yhtäällä on vanhan reaali politiikan maailma, jossa valtiot nojaavat voimapolitiikkaan ajaakseen kansallista etuaan. Näin tapahtuu myös muiden kustannuksella, jos se vain on mahdollista tai sallittua. Tässä maailmassa sotilaalliset jännitteet ovat hallitseva uhkakuva; turvallisuus on varautumista, ja sen välineinä näyttävät varustautuminen ja sotilaallinen liittoutuminen.

Toisaalla on keskinäisen riippuvuuden maailma, jossa uusiin turvallisuushaasteisiin kukaan ei voi vastata vain yksin eikä ainoastaan voimapolitiikan keinoin. Riippuvuus edellyttää mahdollisimman laajaa monenkeskistä yhteistyötä. Tässä maailmassa turvallisuutta voidaan ja pitää yhdessä rakentaa; sotilaallisia voimavaroja siirretään aluepuolustuksesta kriisinhallintaan.

Ulkoministeri Erkki Tuomioja piti pääluennon Itämeren viidensillä historiapäivillä. Turun yliopistosäätiö järjestää seminaarin perinteisesti Saarenmaan pääkaupungissa Kuussaaressa.

1 Turun yliopistosäätiö on järjestänyt Kuussaaressa Itämeren historiapäivän jo viisi kertaa.

2 Saarenmaan yliopistokeskus perustettiin 1997.

3 Historiaseminaari järjestetään perinteisesti samaan aikaan kuin Saarenmaan suosittu oopperafestivaali.

keesta, jonka kokemuksia hyödynnettiin myös Viron saaristossa. Yliopiston täydennyskoulutuskeskus, nykyisen koulutus- ja kehittämiskeskus Brahean edeltäjä, perusti oman toimipisteen Kuussaareen 1993.

Saarenmaan yliopistokeskus perustettiin syksyllä 1997. Turun yliopiston lisäksi perustajajäseniä ovat Tallinnan teknillinen yliopisto, Tallinnan yliopisto, Tarton yliopisto ja Viron maatalousyliopisto sekä Saarenmaan maakunta. Yliopistokeskuksen kiinteistö siirtyi Turun yliopistosäätiön omistukseen neljä vuotta sitten.

Turun yliopistolla on ollut yhteistyötä Saarenmaan ja Länsi-Viron kanssa vuodesta 1991. Yhteistyön tausta löytyy saariston kehittämishank-

teen Turun yliopiston vararehtori,

venäjän kielen professori **Riitta Pyykkö** osallistui Saarenmaan yliopistokeskuksen valtuuston kokoukseen. Hän tähdentää kokousta arvioidessaan, että keskuksen toimintaa tulisi kaikin tavoin tehostaa; siitä ovat yksittäisiä osia mukana olevat osapuolet.

Pyykkö mainitsee, että turkulaisesta näkökulmasta keskuksen tulisi saada jatkossa lisää sellaista toimintaa, joka hyödyttää myös Turun yliopistoa esimerkiksi EU-hankkeina; suorimmin keskus tietysti palvelee virolaisia ja erityisesti saarelaisia. Vastavasti Turun yliopisto voisi olla mukana nyt jo perinteeksi muodostuneen Saarenmaan tiedeviikon järjestämisessä.

Jouko

